

Қазақстан Республикасының 1999 жылғы 7 маусымдағы N 389-І "Білім туралы" Заңының, осы мәселе бойынша Қазақстан Республикасы Президенті жарлықтарының, Қазақстан Республикасы Үкіметі қаулыларының Алматы қаласында орындалу барысы туралы

Күшін жойған

Алматы қалалық Мәслихатының шешімі ІІ сайланған V сессиясының 2000 жылғы 02 маусымдағы. Алматы қалалық Әділет басқармасында 2000 жылғы 20 маусымда N 133 тіркелді. Қолданылу мерзімінің аяқталуына байланысты шешімнің күші жойылды - IV сайланған Алматы қаласы мәслихатының XXVII сессиясының 2010 жылғы 12 сәуірдегі шешімімен

Ескерту. Қолданылу мерзімінің аяқталуына байланысты шешімнің күші жойылды - IV сайланған Алматы қаласы мәслихатының XXVII сессиясының 2010.04.12 шешімімен.

РҚАО Ескертпесі: N 02-11 және 227 2005 жылғы 20 қаңтардағы Алматы қалалық Әділет департаменті хатының негізінде шешім "Нормативтік-құқықтық актілер туралы" Қазақстан Республикасы Заңының 38-бабымен көзделген нормативтік-құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеуге жатпайды және онсыз қолданылады.

ІІ-сайланған Алматы қалалық Мәслихаты Қазақстан Республикасының "Білім туралы" Z990389_ Заңының, білім мәселесі бойынша Қазақстан Республикасы Президенті жарлықтарының, Қазақстан Республикасы Үкіметі қаулыларының Алматы қаласында орындалу барысын қарай келіп, Алматы қаласында қалыптасқан білім, кадрларды кәсіби даярлау және қайта даярлау жүйесінің, жинақталған интеллектуалдық, ғылыми мүмкіндіктің заңның негізгі ережелерін орындауға және нарықтық қатынастар жағдайында оңтүстік астананың халық шаруашылығы мен ғылыми кешенін біліктілігі жоғары жұмысшылармен және мамандармен қамтамасыз етуге мүмкіндік беретіндігін атап өтеді.

Қаланың білім жүйесі тұрақты жұмыс істеуде. Мемлекеттік, мемлекеттік емес ұйымдармен қатар білім берудің өмірге келген ұлттық үлгісі, оқытудың дағдылы емес нысаны оқу-тәрбие процесін ұйымдастырудағы жаңа технологияны пайдаланудың халықаралық оң тәжірибесіне барынша икемделе түсуде. Инновациялық бағыттар бойынша тәжірибелер жүргізілуде, білім берудің барлық сатысы мен деңгейі бойынша бірнеше нұсқалы білім беру

бағдарламалары енгізілуде, материалдық оқу базасы жаңарып, жалпы білім беретін мектептер және өзге де лицейлер мен гимназиялар ақпараттандырылуда.

Сонымен қатар Қазақстан Республикасының "Білім туралы" Заңын іске асыру жөніндегі белгіленген шаралардың кейбірі орындалмайды, ал 2000-2005 жылдардағы мерзім үшін әзірленген нысаналы жоспар нарық жағдайындағы жұмыс үшін қала халқын даярлау талаптарына тиісті деңгейде жауап бермейді. Мектепке дейінгі және мектептен тыс ұйымдар жабылуда. Мектептердің, лицейлердің, гимназиялардың түлектері еңбек етуге жеткіліксіз әзірленген. Іс жүзінде оқушыларды еңбекке баулу базасы жойылған, тек жоғары сынып оқушыларының 15 пайызы ғана кәсіби даярлыққа қамтылған. 1995 жылмен салыстырғанда бастапқы кәсіби білім оқу орындарының желісі 27 пайызға және онда оқитындар саны 50 пайызға қысқарды.

Қалада жоғары және орта кәсіби оқу орындарының желісі жақсы дамыған. Олардың көпшілігінде кадрлар нақты мұқтаждықты ескермей "жылтырақ" мамандықтар бойынша даярлануда. Қазақстан Республикасының "Білім туралы" Заңының толық көлемде орындалуына бағытталған Қазақстан Республикасының Парламенті, Үкіметі, Білім және ғылым министрлігі заңды іске асыратын және нормативтік құқықтық актілер пакетін қабылдамауы, жалпы білім жүйесін, сондай-ақ оның жекелеген секторларын реформалау кезіндегі ғылыми болжаудың осы реформалардың ғылыми болжамы мен талдауының, нарықтық қатынастар жағдайында білім беру жүйесінің әлеуметтік және экономикалық салаларының ғылыми негізделген өзара іс-әрекетінің жоқтығы қолбайлау болып отыр. Білім беру жүйесі бюджеттен толық көлемде қаржыландырылмайды, қаланың білім және ғылыми халық шаруашылығы кешендері мен тиісті үйлестіру жоқ. Білім беру жүйесі қызметкерлерінің, оқушылармен тәрбиеленушілердің әлеуметтік қорғалуы өте төмен. Қала жастарының бірыңғай тәрбие кешені баяу қалпына келтірілуде, сондай-ақ бұқаралық ақпарат құралдары білім мәселелеріне жеткілікті назар аудармайды.

II-сайланған Алматы қалалық Мәслихаты

Ш Е Ш І М Қ А Б Ы Л Д А Д Ы :

1.2000-2005 жылдарға арналған Алматы қаласындағы білім беруді дамытудың кешенді бағдарламасының Негізгі бағыттары бекітілсін (N№1 қ о с ы м ш а) .

2 . Қ а л а ә к і м і н е :

2.1. "Білім туралы" Заңға сәйкес, 1997 жылғы 25 желтоқсанда I-сайланған Алматы қалалық Мәслихатының XVI сессиясында бекітілген 1997-2005

жылдарға арналған Алматы қаласының білім беру жүйесін дамытудың бұрын қабылданған Бағдарламасының негізгі бағыттарын ескере отырып 2000 жылғы 15 тамызға дейін 2001-2005 жылдарға арналған Алматы қаласының білім беру жүйесін дамытудың жаңа Бағдарламасын әзірлеп, оны Мәслихаттың қарауына тапсыру және онда мыналарға баса назар аудару ұсынылсын:

- білімнің барлық сатыларының мемлекеттік жалпы міндеті стандарттарын іске асыру, білімнің мазмұнын және терең саралануының әртүрлі деңгейде игерілуін қамсыздандыру ("Білім туралы" заңның 6, 18 бабы);

- экономиканың, әлеуметтік, ғылым және мәдениет саласы мұқтажын және халықтың білімге сұранысын ескере отырып 2001-2005 жылдары Алматы қаласындағы білім беруді дамыту (8 бап);

- өлшемдер, оны бағалау кешенін енгізу жолымен білімнің деңгейі мен сатыларын да білім сапасын қамтамасыз ету. Оқыту әдістемесі мен басқару тегершігін және білім сапасын бақылау жөніндегі ғылыми әдістемелік лабораторияны құру (6, 35 бап);

- 5-(6) жастағы балалардың негізгі бөлігін мемлекеттік білім беру ұйымдары арқылы міндетті мектеп алдындағы даярлықпен қамту (23 бап);

- тұрмысы нашар және көпбалалы отбасылар балаларын тегін оқытумен және тәрбиелеумен қамтамасыз ететін мемлекеттік мектепке дейінгі білім беру ұйымдарының қосымша желісін құру (31 бап);

- балалар бақшасына баратын мектеп жасына дейінгі балаларды оқыту мен тәрбиелеу үшін отбасыларға жәрдемдесу (23 бап);

- "Білім беру және балалардың денсаулығы" және "Балалар мен оқушы жастардың жазғы демалысы мен еңбегін ұйымдастыру" ведомствоаралық бағдарламаларын әзірлеу (14, 37 бап). Тұрмысы нашар отбасылар балаларының жазғы демалысын ұйымдастыру үшін бөлінетін қаражатты көбейту;

- мемлекеттік жалпы міндетті стандарттарға сәйкес қазақ тілін мемлекеттік тілі ретінде дамытуды, сондай-ақ орыс тілі мен бір немесе екі шетел тілін үйренуді қамтамасыз ету (5 бап);

- қазақ тілін оқытатын мектептер желісін одан әрі дамыту (4, 5, 8 бап);

- дарынды балаларға арналған мектептерді ашу (18 бап, Қазақстан Республикасы Президентінің 24.05.97 ж. N 3002 өкімі);

- әртүрлі кемістігі бар және дамуы кешеуілдеген балаларға арналған арнайы білім бағдарламасының мазмұнын сапалы жаңарту (20 бап);

- жаңа білім технологиясын енгізу, білімді компьютерлендіру, "Интернет" желісін пайдалану. Барлық пән бойынша ақпараттық технологиялар мен компьютерлік білім бағдарламаларын игеру. Орта білім жүйесін ақпараттандыруды басымдық дамыту жөніндегі жұмысты жалғастыру (31 бап және Қазақстан Республикасы Президентінің жарлығы);

- бүгінгі күнгі бағдарламалар мен оқулықтарды дер кезінде енгізуді қамсыздандыру (6, 18 бап);

- жаратылыстану - ғылыми циклі, физика, химия, биология, әлемді тану, экология және т.б. пәндері үшін көрсетілім лабораториялық қондырғыларды оқу орындарының оқыту процесіне енгізу;

- елдің құқықтық және мемлекеттік жүйесін, рәміздерін, тарихын, көрнекті мемлекет тұлғаларының өмірі мен қызметін зерттеу арқылы Қазақстан азаматы мен патриотын тәрбиелеу (8 бап);

- қосымша білімнің және оқушылар мен тәрбиелеушілердің дербес жұмысын, уақыттан тыс қызметінің жүйесін дамыту, тәрбиелік міндеттерді күшейту (19 бап)

- жастар мен ересек халықты даярлаумен, қайта даярлаумен және біліктілігін көтерумен шұғылданатын кәсіби оқу орындарын дамыту (27 бап);

- шағын және орта бизнесті дамыту үшін кадрлар даярлайтын кәсіби білім мен мамандықтар тізбесін анықтау, олардың базасында жұмыссыздарды қайта оқыту (8, 31 бап);

- бастауыш кәсіби біліммен мемлекеттік оқу орындарының желісін қамсыздандыру және бюджеттің есебінен - мемлекеттік тапсырыс бойынша онда оқитындар санын көбейту (23 бап);

- жетім балаларға, мүгедектер мен тұрмысы нашар отбасылар балаларына арналған жұмыс орнын квоталау бағдарламасын әзірлеу (31, 36 бап);

- балалардың қараусыздығын және тәртіп бұзушылығын болдырмауды, қазіргі экономикалық жағдайда оларды оңалтуды кешенді шешудің жүйесін қалыптасуға бағытталған шараларды әзірлеу;

- кәсіби білім мен жұмысқа кәсіби бейімдеу қызметінің қалалық оқу-әдістемелік кабинетін қалпына келтіру;

- білім беру ұйымдарымен жұмыспен қамту басқармасында еңбек нарығындағы қажеттілікке сәйкес білім, еңбек және жұмыспен қамту органдарының, Қазақстан жұмыс берушілер конфедерациясының, Қазақстан Кәсіподақтары федерациясының және білікті жұмысшылармен мамандарды даярлаумен және кадрлармен қамсыздандыру жөніндегі басқа әлеуметтік әріптестердің 2001-2005 жылдардағы мерзім ішіндегі бірлескен іс-әрекет шараларын әзірлеу.

2.2. Төмендегілер бойынша бірінші кезектегі шараларды қарау:

- Алматы қаласы Әкімінің жанынан білім және жұмыспен қамту мәселелерін атқаруды үйлестіру жөніндегі Ведомствоаралық комиссиясын құру (31 бап);

- "Білім туралы" ҚР заңының 43 бабына (1, 2 тармақшаларына) сәйкес барлық мемлекеттік бастауыш және орта кәсіби білім ұйымдарын бюджеттік қаржыландыруды қамсыздандыру. Оларға орта білім беретін оқу орындарының

негізгі сатысының түлектерін қабылдауды көбейту;

- білім беру ұйымдарында бақылаушы органдардың (СЭС, өртті қадағалау және т.б.) жұмысын реттеу;

- білім беру ұйымдары үшін мемлекеттік тапсырыс бойынша тендерге білім департаменті өкілдерінің міндетті қатысуымен қондырғылардың, азық-түлік тағамдарының, дәрі-дәрмектердің, жанар-жағармай материалдарының, құрылыс және жөндеу, ағарту қызметтерінің мемлекеттік сатып алуын жүргізу немесе оларды білім басқармасы органдары арқылы өткізу, тікелей тауар өндірушілер мен қызметтердің тендерге қатысу мүдделігін арттыру ("Мемлекеттік сатып алу туралы" Z 9 7 0 1 6 3 _ ҚР заңы);

- ұйымдардың ағартушылық қызметін лицензиялау және орта кәсіби білім беруді мемлекеттік аттестациялау жөніндегі өкілеттікті Алматы қаласының Білім департаментіне беру (12, 35 бап);

- Алматы қаласының мектепке дейінгі, орта, жалпы, бастауыш кәсіби және орта кәсіби білім беру ұйымдарының оларға бекітілген мүліктерін жалға беруден түскен қаражатын олардың материалдық оқу базасын нығайту мен жұмсауға пайдалануы (ҚР Үкіметінің 16.04.99 ж. N№421 P990421_ Қаулысы);

- Алматы қаласында білім беру жүйесінің баспа органын ашуды немесе "Алматы ақшамы", "Вечерний Алматы" газеттерінде айына екі рет қосымша шығаруды, сондай-ақ оқу теледидарын ашуды қарастыру;

- қаланың білім беру ұйымдарында үлгілік штаттарын тәрбие жұмысы жөніндегі мектеп директоры орынбасарының лауазымын міндетті түрде қоса отырып бекіту;

- ПИК-ті құру кезінде тұрғылықты жері бойынша аудан әкімдерінің балалар мен жұмыс істейтін жауапты құрылымдарды құруы;

- сырттан келген қараусыз балалар үшін уақытша үй-жайды - оңалту орталығын құру;

- қалалық наркологиялық орталықтың жанынан кәмелетке толмағандар үшін бөлімше ашу, нашақорлықпен күрес үшін қажетті қаражат бөлу. Әрбір мектепте дәрігер ставкасын енгізу мәселесін шешу;

- ата-анасының қарауынсыз қалған балаларды, жетім балаларды белгіленген тәртіппен толық мемлекеттік қамсыздандыру, оларды міндетті түрде жұмысқа орналастыру және тұрғын үймен қамтамасыз ету;

- студенттер үшін санаторий-профилакторий құру;

- ҚР Үкіметіне оқушыларды мемлекеттік емтихандардан босату туралы қайта қарау үшін хат әзірлеу;

- педагогтар мен дәрігерлер үшін қалаСЭС айыппұл санкциясының көлемін азайту;

- меншік нысанына қарамастан кәсіпорындар үшін тиісті квоталар белгілей

отыра орта оқу орындарының түлектерін жұмысқа орналастыру;

- Алматы қаласында ұлттық мектептің жаңа үлгісін енгізу үшін мектеп-кешенін (тәжірибелік алаң) құру;

- қалалық бюджет қаражаты есебінен бір оқушыға және тәрбиеленушіге шаққандағы коммуналдық қызметті тұтыну нормасын көбейту.

3. Білім мен ғылым жөніндегі тұрақты депутаттық комиссияның білім жүйесі қызметін жақсартуға арналған жаңа заңды жасау және қолданыстағы заңдық және нормативтік актілерге өзгеріс енгізу жөніндегі ұсыныстары келісілсін және олар Қазақстан Республикасының Парламентіне, Қазақстан Республикасының Үкіметіне және Қазақстан Республикасының Білім және ғылым министрлігіне белгіленген тәртіппен жолдансын (N 2 қосымша).

4. II-сайланған Алматы қалалық Мәслихатының білім мен ғылым жөніндегі тұрақты депутаттық комиссиясы (Т.И. Есполов) осы шешімнің орындалуына бақылауды қамтамсыз етсін.

*II - с а й л а н ғ а н А л м а т ы
қ а л а л ы қ М ә с л и х а т ы*

V-сессиясының төрағасы

*II - с а й л а н ғ а н А л м а т ы
қ а л а л ы қ М ә с л и х а т ы н ы ң*

хатшысы

*II-сайланған Алматы қалалық
Мәслихатының 2000 жылғы
2 маусымдағы шешіміне
N № 1 қ о с ы м ш а*

*2001-2005 жылдарға арналған Алматы қаласының
Білім беру жүйесін дамытудың кешенді бағдарламасының
негізгі бағыттары
МАЗМҰНЫ*

*1. Алматы қаласының Білім беру жүйесінің жай-күйі мен даму мәселелерін
т а л д а у .*

*2. Алматы қаласының Білім беру жүйесінің даму бағытының негізгі басым
б а ғ ы т т а р ы :*

1) қазақстандық патриотизм мен азаматтылықты тәрбиелеу;

2) мектепке дейінгі тәрбие мен білім;

3) орта жалпы білім;

4) әлеуметтік қорғалмаған балаларға қамқорлық;

5) к ә с і б и б і л і м ;

6) білімді ақпараттандыру;

- 7) салауатты өмір салтын қалыптастыру;
- 8) оқу-әдістемелік, ғылыми және кадрлық қамсыздандыру;
- 9) білімді басқару;
- 10) білімнің материалдық-техникалық базасын қаржыландыру және дамыту;
- 11) жұмыс берушілер мен өзге де әлеуметтік әріптестермен өзара іс-қимыл.

3. Қорытынды.

1. Алматы қаласының Білім беру жүйесінің жай-күйі мен даму мәселелерін талдау.

1999/2000 оқу жылының басында Алматы қаласында білім беру жүйесінде әртүрлі ведомстволық бағыныстағы және меншік нысанындағы 561 білім беру ұйымы болды. Оларда стационарлық жағдайларда 350, 3 мың адам, яғни қаланың әрбір төртінші тұрғыны оқып тәрбие алды.

Қала білім беру ұйымдарының негізгі бөлігін - жергілікті білім басқару органына, яғни Білім департаменті мен оның алты аудандық бөлімшесіне бағынысты 373 ұйым, ҚР Білім және ғылым министрлігіне қарайтын - 25 ұйым, 23 ұйым басқа ведомствоға және 140 мемлекеттік емес білім беру мекемесі құрайды.

1998 жылдан бастап қаланың мемлекеттік білім беру ұйымдары ҚР Азаматтық кодексіне сәйкес мемлекеттік мекеме және мемлекеттік қазыналық кәсіпорын болып ажыратылды. Бұлай ету оларды бюджет есебінен қаржыландыру тәртібін недәуір өзгертті.

Қазіргі уақытта жергілікті бюджеттен 214,3 мың оқушысы мен тәрбиеленушісі бар 206 мемлекеттік мекеме, 36,5 мың бала мен оқушы жастары бар 157 мемлекеттік қазыналық коммуналдық кәсіпорын мемлекеттік тапсырыс арқылы немесе субсидиялау жолымен қаржыландырылады. Білім беру ұйымдары үлгілерінің әртүрлі болуы білім барысының үздіксіздігі мен халықтың білім алу мұқтажын қамсыздандыруға көмектеседі.

Қазіргі уақытта Алматы қаласында 179,2 мың оқушысы бар, оның ішінде 600 бала оқитын мектеп-интернатын қоса алғанда, 169 күндізгі жалпы білім беру мекемесі жұмыс істейді. Сонымен қатар қаладағы 8 мың оқушы Білім департаментінің 11 бастауыш кәсіби оқу орнында, әртүрлі ведомстволардың 18 колледжінде және 45 мемлекеттік емес жалпы білім беретін мекемеде оқиды. Ересектердің немесе жұмыс істейтіндердің орта білім алу үшін 17 мектептің жанынан кешкі ауысым бөлімшелері ұйымдастырылды.

Қалада 3295 тәрбиеленушісі бар интернат үлгісіндегі 14 ұйым жұмыс істейді. Олардың арасында жетім және әке-шешесі тастап кеткен 1023 бала бар.

1999 жылы қалада жетім және әке-шешесі тастап кеткен балалар үшін оңалту

о р т а л ы ғ ы

а ш ы л д ы .

225 колледжде - 65 мамандық бойынша, кәсіби мектептерде - 71 мамандық бойынша, жалпы білім беретін мектептерде - 10 мамандық бойынша жоғарғы мектептерге дайындайды.

Қала педагогикалық ғылым мен практиканың озық жетістіктерін тәжірибеден өткізетін республикалық маңыздағы бірден-бір әдістемелік орталық болып отыр.

Қала аумағында ҚР Білім және ғылым министрлігі мен өзге де ведомстволардың ғылыми әдістемелік орталықтары орналасқан. Алматыда білім берудің қалалық жаңа технологиялар орталығы, мұғалімдердің біліктілігін арттыру институты жұмыс істейді.

Халықаралық білім бағдарламалары бойынша терең білім беретін, әлемдік білім кеңістігіне жол ашатын оқу орындары ашылуда. 1997-1998 оқу жылында Алматыдағы N 105 гимназиясы халықаралық бакалавриат бағдарламасы бойынша жұмыс істей бастады.

Орта жалпы білім берудің сан-алуандығына, білім құрылымдарының кең аясын қалыптастыруға орта білім беретін ұйымдардың әртүрлі түрлері мен тектерін құру, оның ішінде 29 гимназия, 10 лицей, 14 арнаулы мектеп арқылы қол жеткізілуде. 114 жалпы білім беретін мектепте негізгі және қосымша білім бағдарламалары жүзеге асырылып, 119, 8 мың оқушы өздерінің бейімділігі мен қабілетіне сәйкес тереңдетілген кәсіби білім алуда. Екі қазақ-ресей гимназиясы және қазақ-түрік балалар лицейі құрылды.

Алматының орта білім жүйесінде оқу-тәрбие процесіндегі жаңа инновациялық технологияны белсенді іздеу және пайдалану жолдары жүргізілуде. Қаладағы қазір 169 орта мектептің 106-да компьютерлік сыныптар бар.

Сонымен қатар қалада 200 заңды тұлға, әртүрлі орталықтар курстар арқылы білім қызметтерін көрсетуде. Мұнда 100 мыңға жуық адам білім алып, біліктілігін көтеруде.

Соңғы жылдары қаланың білім беру жүйесі "Білім туралы" Қазақстан Республикасының заңында, сондай-ақ Қазақстан Республикасы Президенті тапсырмаларында, Қазақстан Республикасы Үкіметінің іс-қимыл бағдарламасын жүзеге асыру жөніндегі шаралар жоспары мен 1996-2000 жылдарға есептелген білім саласындағы Алматы қаласын дамытудың Стратегиялық жоспарында анықталған ұйымдық, экономикалық, құқықтық, құрылымдық және мазмұндық компоненттерді іске асыруға бағытталған негізгі нормативтік-құқықтық актілер талаптарын орындау шегінде жұмыс істеді.

Алматы қаласының Әкімі 1999 жылғы тамызда "Алматы қаласының білім беру ұйымдарында "Білім туралы" Қазақстан Республикасының заңын іске асыру

туралы шараларды" бекітті, оларды орындау үшін Әкім шешімімен қалада мемлекеттік білім беру ұйымдарының желісі бекітілді, олардың қызметінің негізгі бағыттары көрсетілді, жергілікті бюджет есебінен ұсталатын білім ұйымдарының желісі арқылы бес (алты) жастағы балаларды мектепке баруын ұйымдастыру туралы шешім қабылданды, орта арнаулы оқу орындарында кадрларды даярлаудың, мемлекеттік білім мекемелерінің кадрларын қайта даярлаудың, бюджет есебінен орындалатын орта білім жүйесін ақпараттандырудың мемлекеттік тапсырысының тәртібі бекітілді. Қала бюджетінде мектептер салуға, оқу орындарына күрделі жөндеу және сейсмокүшейту мен қондырғы алу үшін қосымша қаражат бөлінді.

Іс жүзінде барлық білім беру ұйымдары арнайы ғимаратта орналасқан, қажетті оқу-өндірістік базасы (оқу кабинеттері мен лабораториялар, кітапхана, шеберхана, спорт залы, қоғамдық тамақтандыру, медициналық көмек көрсету нысандары) бар.

Алматы қаласында республикада бірегей болып отырған сан-салалы кәсіби білім жүйесі шоғырланған.

Тек қаланың білім беру жүйесінде ғана 21448 педагогикалық мамандық қызметкерлері, оның ішінде мектепке дейінгі тәрбие мен оқыту ұйымында 2743 адам, барлық үлгідегі орта жалпы білім ұйымдарында 12841 адам (1054 маман жеке білім беру мекемелерінікі), бастауыш кәсіби білім ұйымдарында 1178 адам, орта кәсіби білім ұйымдарында 3894 адам (оның ішінде 1167 маман жеке білім беру мекемелерінікі) және мектептен тыс ұйымдарда 792 адам жұмыс істейді. Олардың бәрінің тиісті білімі мен білім саласында жұмыс тәжірибесі бар.

1995-1999 жылдары мұғалімдердің біліктілігін көтеру институтында жылына 5 мың мұғалімді қамтыған курстар ұйымдастырылды. Институттың қаржылық тұрақтануы мен құрылымының қайта ұйымдастырылуы курсқа 6 мыңға дейін адам тартуға және білім саласында аймақтық ғылыми зерттеулер ұйымдастыруға мүмкіндік береді.

Бастауыш білімнің мемлекеттік жалпы міндетті стандарттарын игеру бойынша бастауыш сынып оқушыларын 100 пайыздық қайта даярлануы 3 жыл бойы жүргізіліп келеді.

Іске тәжірибе арқылы асатын компьютерлік оқу бағдарламаларын кезеңдік енгізу жобасы өмірге ене бастады.

Шетел мамандарының қатысуымен шетелдік білім технологиясын игеру жалғасуда.

Өзін-өзі қаржыландыру элементімен шаруашылықпен қаржыландырудың жаңа нысандары мен әдістері игерілуде.

Қаланың білім беру саласында әртүрлі себеппен, бірінші кезекте экономикалық сипаттағы қиындықтан туындаған недәуір мәселелер де

қ о р д а л а н ғ а н .

Қаланың білім беру жүйесінің жай-күйіне, оның мұқтажына недәуір артта қалған қаржыландыру деңгейі айтарлықтай ықпал етуде.

Білім беру саласы үшін жергілікті бюджеттен, оның шығыс бөлігінің кемінде 12 пайызы бөлінуде. Білім қызметкерлері жалақысын кешіктірмей алуда, күрделі жөндеу, қондырғы алуға қаржы көбірек бөліне бастады. 2000 жылдан бастап жаңа объектілер құрылысы жанданды.

Білім жүйесінің құрылымдық және желілік реформалануы мектепке дейінгі және қосымша білім жүйесінің күрт қысқаруына алып келді. Осыған орай осы оқу түріне тартылған балалар саны, кәсіби білімнің мемлекеттік ұйымдары желісі қысқарды, мемлекеттік білім стандарты талаптарының деңгейіне жауап бермейтін мемлекеттік емес білім беру ұйымдары пайда болды.

Қаладағы мектепке дейінгі білім жүйесі осыған қарамастан қазіргі желісін сақтау және дамыту мақсатында балаларды оқыту мен тәрбиелеу түрі мен әдісін жетілдіруде, 5 (6) жастағы балаларды мектепке баруға даярлауда. 1996 жылмен салыстырғанда мектепке дейінгі мекемелер саны 78 бірлікке (33 пайызға) қысқарды. Ал балалар саны 15000-ға (43 пайызға) қысқарды. Қазір ұйымдасқан мектепке дейінгі тәрбие мен оқуға балалардың 22 пайызы ғана, ал мектепке дейінгі дайындыққа қаладағы мектеп жасындағы баланың 62,2 пайызы ғана тартылды. 18,7 мың бала 136 мемлекеттік, 17 ведомстволық және 8 мемлекеттік емес білім ұйымына барады.

Тұрмысы нашар отбасыларға, жетім балаларға және әке-шешесі тастап кеткен балаларға арналған интернат мекемелері, ауру балаларды үйде оқыту, осы мекемелердің түлектерін жұмысқа орналастыру мәселесі толық шешілген жоқ. Қалада аяқ-қолы тартылатын 660 бала тұрады, мүмкіндігі шектеулі балаларға арналған арнайы мектеп мұқтажы 40 пайызға ғана қанағаттандырылды. 150 орындық орыс тілінде оқытатын тұрмысы нашар отбасылар балалары үшін жалпы білім беретін мектеп-интернат ашу өткір тұр. Барлық арнайы оқу ұйымдарында оқу-әдістемелік қамсыздандыру әлсіреді, республикада зағип балаларға арналған қосымша бағдарлама мен оқулықтар шығарылмайды. Медициналық қамсыздандыру мәселесі штаттағы қызметкерлер денсаулық сақтау жүйесіне берілгендіктен қиындай түсуде. Интернаттарға аумақтық поликлиникалардың қызмет көрсету деңгейі төмендеуде. 1999 жылы интернаттар мен балалар үйлері балаларының қоғамдық көлікте тегін жүру жеңілдігі ж о й ы л д ы .

Бюджеттік қаражаттың жетпеушілігінен музыкалық мектептер өзін-өзі қаржыландыруға көшті. Олардың біразы жабылу алдында.

Қаланың білім беру кешенін басқаруды жетілдіру қажет. Білімді басқару органдарының "Білім туралы" Қазақстан Республикасының заңы бойынша

орындауға тиіс жекелеген міндеттерін атқаруға мүмкіндігі жоқ. Қала бойынша басқару міндетін білім департаментінің 31 қызметкері және аудандардағы білім бөлімдерінде 4-5 адам атқарады. Қазіргі уақытта мемлекеттік білім ұйымдарының шығындарымен және қаржыландырылуымен 4 басқару құрылымы шұғылданады. Атап айтқанда, қалалық қаржы басқармасы, аудандық қаржы бөлімі, білім департаменті және оның аудандық бөлімдері, экономика жөніндегі қалалық комитет. Білім органдарын лицензиялауға сондай-ақ колледждерді лицензиялаумен заң бойынша жергілікті атқарушы органдар ҚР Білім және ғылым министрлігі жауапты.

Білім ұйымдарының көптеген тексерістері білім беруді басқару органдарының келісімінсіз жүргізіледі.

Алматы қаласына ерекше мәртебенің берілгендігіне қарамастан, қаланың білім беру жүйесі қатаң орталықтандырылған механизмінің бір бөлігі ретінде жұмыс істеуін жалғастыруда.

Республикалық деңгейде әзірленген білім мәселесі бойынша кейбір нормативтік актілер Алматының аймақтық ерекшелігін ескермейді. Оқу жылының бойында білім экономикасы саласында нормативтік құжаттарды шығару орын алып келеді. Бұл көптеген қолайсыздық тудырып отыр.

Қазіргі уақытта орта білім беру жүйесінде негізгі мәселе материалдық техникалық базаны дамыту, оқушыларды бүгінгі күнгі оқулықтармен қамсыздандыру, мектептерді осы заманғы компьютерлермен, көрнекі оқу құралдарымен жабдықтау болып отыр.

64 жалпы білім беретін мектептің компьютерлік техникасы ескірген. 7 кәсіби мектептің (лицейдің) ақпарат пен өндірісті автоматтандыру кабинеттері мүлдем жоқ.

1996 жылғы 1 қаңтарда Алматыда бюджет есебінен 6000 жуық оқушы білім алып келген 15 кәсіби мектеп (лицей) және орта кәсіби білімі бар 8 мың маман даярлаған 12 колледж болды. Сонымен қатар, кәсіби оқыту жүйесіне жыл сайын 35 мың адам жаңа мамандық алып отыратын, іс жүзінде орта білім беретін мектептердің барлық түлектерінің тегін кәсіби білім алуға және кәсіби даярлықтан өтуіне мүмкіндіктері болды.

Соңғы жылдары кәсіби білім мекемелерінің саны барған сайын қысқара түсуде. 2000 жылдың 1 қаңтары бойынша 11 кәсіби мектепте (лицейде) 3,8 мың адам және 10 орта кәсіби оқу орнында (колледжде) мемлекеттік тапсырыс бойынша 2,3 мың адам оқуда. Ал білікті жұмысшылар мұқтаждығы өте жоғары, тек 1999 жылы ғана жұмыспен қамту органдарына кәсіпорындар 247 газэлектр дәнекерлеушісіне 251 слесарға, 252 құрылысшыға тапсырыс берген.

Экономика комитеті, Еңбек және жұмыспен қамту департаменті білікті кадрларға мұқтаждықты, олардың кәсіби біліктілік құрылымын нақты толық

айқындамайды, оқу орындарының, жұмыс берушілер мен жергілікті атқарушы органдардың арасында келісілген экономикалық және әкімшіліктік қарым-қатынас жоқ. Көптеген оқу орталықтары, комбинаттар мен курстар мемлекеттік үлгідегі құжаттарды берсе де, тиісті лицензия алмай-ақ жұмысшыларды даярлады.

Қаланың мектеп жасындағы жастары еңбек нарығына ешбір кәсіби дайындықсыз баруда, ал егер олар мемлекеттік емес жоғары мектеп пен колледжде оқуын жалғастырса (Алматыда 55 жоғары мектеп пен 39 колледж бар) да оны аяқтағаннан кейін ешкімге керексіз болып қалады. Тек 1999 жылы ғана жұмыспен қамту органдарында да 1253 экономист пен бухгалтер, 729 мұғалім, 1113 инженер-механик, технолог, құрылысшы, электрик, 227 тәрбиеші, 181 медбике жұмыссыз болып тіркелген.

Кәсіби білім әлі де болашақтың инвестициясы ретінде қарастырылмайды. Әлемнің көптеген елдерінде шамамен жалпы білім беретін мектептердің түлектерінің 70 пайызы кәсіби білім арқылы мамандық алады. Алматыда кәсіби даярлықпен оқушылардың бар-жоғы 1,2 мыңы ғана қамтылған. Қалада мектепаралық оқу-өндірістік комбинаты біреу ғана. Мектептердің оқу шеберханаларының базасында кәсіби дайындық пен жоғары сынып оқушыларының 15 пайызы ғана тартылған.

Кәсіби оқу орындарда практикалық оқу үлесі қысқаруда. Алматы қаласындағы N 1 кәсіби лицей базасында тәжірибе жұмысы көрсеткендей "Қазақстанда кәсіби білімді дамытуға көмектесу" қазақ-герман жобасын енгізу шығынын заңдық базаның жоқтығына қарамастан жұмыс берушілер өзі көтерген.

Сондықтан да колледждердегі, кәсіби мектептердегі оқыту мен курстық даярлық және қайта даярлықтың негізгі міндеті кәсіби білім оқу орындарының меншіктің барлық нысанындағы жұмыс берушілермен тікелей байланысын қамсыздандыру болып табылады.

Кәсіби білім мәселесін шешу қала экономикасының жай-күйімен, еңбек ресурстарымен және білікті кадрлардың көптігімен, жоғары мектеп, колледж, кәсіби мектеп базасында даярланатын кадрлар санының қаланың нақты мұқтаждығына сәйкессіздігімен, басқа аудандардан халықтың қалаға бақылаусыз көші-қонымен тығыз байланысты.

Жоғары мектептің мектеп пен қоғам алдында біліктілігі жоғары ұстаз кадрларын даярлаудағы жауапкершілігінің төмендеуі де алаңдаушылық туғызуда.

Қала аумағында халықтың курстық даярлығын жүргізетін әртүрлі орталықтар мен курстардың қызметіне шетел білім ұйымдары филиалдары мен қоғамдық бірлестіктердің іс-әрекетіне тиісті назар аударылмайды. Білімдік қызметтің

осындай нысандарының жұмысын нормативтік актілермен қамсыздандырмағандықтан олар білімді басқару органдарының назарынан ұдайы қ а л ы п к е л е д і .

2. Алматы қаласының білім жүйесін дамытудың негізгі бағыттары

2001-2005 жылдар мерзіміндегі білім жүйесін дамытудың негізгі мақсаты білім саласында мемлекет саясатын іске асыру үшін ұйымдық негіз қалау, білім жүйесін басым дамыту стратегиясын анықтау, қала халқы мен экономикасын және әлеуметтік саласының білімдік мұқтажын қанағаттандыру болып табылады.

Мақсатты іске асырудың негізгі міндеттері:

- білімнің мемлекеттік ұйымдарының желісін сақтау, оны қайтадан енгізілген нысандар есебінен кеңейту және жергілікті органдарға республикалық ұйымдардың бір бөлігін оларды қайта ұйымдастыру кезінде беру;
- "Білім туралы" Қазақстан Республикасының заңының және ҚР Үкіметі мен Алматы қаласы Әкімінің білім саласындағы іс-қимыл бағдарламасын іске асыру шараларының жоспарларын ұйымдық-нормативтік орындалуы;
- білімнің мемлекеттік жалпы міндеті стандарттарын орындау, білім бағдарламаларын аймақтық компонентін одан әрі дамыту;
- оқушылардың шығармашылық қабілетін, инновациялық сипаттағы білімді ұйымдастыруды, әртүрлі деңгей мен бағыттағы қосымша білімді ұйымдастыруды дамытуға бағытталған білімнің мазмұндық-процессуалдық негізін жаңарту;
- қазақстандық патриотизм мен азаматтылықты тәрбиелеу;
- аймақтардың жұмысшылар мен мамандарға мұқтажын қанағаттандыру үшін сауал салудың маркетингтік жүйесін құру, осы сауалды мемтапсырысты қалыптастыру және оның бюджеттік қаржыландырылуын қамтамсыз ету ж о л ы м е н і с к е а с ы р у ;
- білімді ұйымдастырудың әр үлгісі мен түрі бойынша бір оқушыға, тәрбиеленушіге шаққанда анықталатын аймақтық қаржыландыру нормативтерін жасау және осы нормативтер негізінде жергілікті бюджеттік білімді жоспарлау;
- білім жүйесінің ұйымдық-құрылымдық құрылымын жетілдіру, білімнің шығыны мен қаржылануын, лицензиялануы мен аттестациясын ұйымдастыру саласында білімді басқару органдарының міндетін кеңейту;
- білімнің жаңа ұлттық үлгісін енгізу, оқу барысында бүгінгі күнгі оқулықтар мен о қ у қ ұ р а л д а р ы н и г е р у ;
- мемлекеттік білім ұйымдары қамтымаған қала халқының мұқтажын ескеретін жеке білім секторын дамыту;

- 5 (6) жастағы балаларды мектеп алдындағы даярлықпен толық қамту;
- білім процесі субъектілерін әлеуметтік қорғаудың аймақтық жүйесін құру.

Қаланың білім жүйесін дамытудың негізгі мақсаттары мен бағыттары және оларды іске асыру кезіндегі күтілетін нәтижелер:

1) Қазақстандық патриотизм мен азаматтылықты тәрбиелеу саласында ("Білім туралы" Қазақстан Республикасының заңының 8, 14 баптары).

Мақсаты: қазақ және республиканың өзге халықтарының тілін, тарихын, мәдениетін, әдет-ғұрпын игеру үшін жағдай жасау арқылы өз Отанына - Қазақстан Республикасына деген махаббатты тәрбиелеу.

Дамытудың негізгі бағыттары:

- жеке адамды дамытуды интеллектілік, рухани, экологиялық тұжырымдаманы қамтитын ұлттық өзіндік сананы, ұлттық өзін-өзі қорғауды ояту және қалыптастыру мектебі ретінде қазақ ұлттық мектебін дамыту;

- жеке адамның Қазақстанның бірыңғай қоғамдық және рухани кеңістігіне толық тартылуына, Қазақстан азаматы ретінде оның қалыптасуына, ғана тілімен, мәдениетпен және өзіндік санамен үздіксіз байланысты сақтай отырып, өзін-өзі көрсетуіне жәрдемдесу;

- Қазақстанның құқықтық және мемлекеттік жүйесін, ел тарихын, рәміздерін, республиканың көрнекті тұлғаларының өмірі мен қызметін оқып үйрену арқылы азамат пен патриотты тәрбиелеу;

- жас ұрпақты қоғамдық өмірге еркін кіруге және өзін-өзі тануын қамтамасыз ету мақсатында оны жалпы адамдық және этноерекшелік құндылықтарға тарту;

- ұлттық мәдениет пен Қазақстан халықтарының дәстүрлерін өркендетуді ұйыстыру орталығы ретінде білім ұйымдарының қалыптасуы;

- отандық дәстүрлерге, ұлттық аймақтық ерекшеліктерге, осы заманғы тәжірибе жетістіктеріне негізделген ерекше тәрбие жүйесін оқу орындарында қалыптастыру;

- білім мазмұнына аймақтық және этнокомпоненттерді жоспарлы және ұтқырлы енгізу;

- әлеуметтік нигилизмге, бойкүйездікке, жұмыссыздыққа, балалар қылмысына елеулі тосқауыл қою үшін сабақтан тыс, әсіресе кешкі уақытта жастарды мүдде бойынша біріктіретін орталық ретінде жалпы білім және кәсіби мектептерінің тәрбиелік міндетін дамыту;

- қосымша білім мен сан-салалы сабақтан тыс қызметтің жүйесін дамыту, олардың тәрбиелік міндетін күшейту;

- қосымша білім мен сабақтан тыс қызметпен, халықтың көркемдік және техникалық шығармашылығымен, клубтық және ойын-сауықтық ұйымдық

белсенділігі арқылы спортпен шұғылдануына жағдай жасау;

- отбасының, мектептің тәрбие жұмысына қатысу үшін жағдай жасау, ата-аналардың қоғамдық бірлестіктерін дамыту;

- оқушыларды әскери-патриоттық және әскери-спорттық тәрбиелеудің жақсы дәстүрлерін өркендету және дамыту, білім ұйымдарының материалдық-оқу б а з а с ы н н ы ғ а й т у .

К ү т і л е т і н н ә т и ж е :

- Отаны мен өз отбасының игілігі үшін дайын және еңбек ете білетін, Қазақстан Республикасының мемлекеттік тілін еркін игерген қазақ және республиканың өзге халықтарының тарихын, әдет-ғұрпын, мәдениетін, дәстүрін білетін өз Отанының азаматы мен патриотын қалыптастыру;

- балалар мен жастарда ізгілікті бағыт, берік рухани негіз, шынайы өмір құндылықтарын беретін азаматтылық пен патриотизмді қалыптастыратын тәрбиелеу жүйесін қалпына келтіру;

- азаматтылықты, еңбексүйгіштікті, адамгершілікті, адам құқығы мен еркіндігіне құрметті, Отанға, отбасыға, қоршаған табиғатқа сүйіспеншілікті қалыптастыру жөніндегі оқудың тәрбиелік міндетін күшейту;

- соңғы жылдары оқыту мен тәрбиелеу жүйесіндегі алшақтықты қосымша білім бағдарламасын іске асыру, жас адамдардың пікірлесуге, мүдде бойынша қызметіне, табиғи құлшынысын қанағаттандыратын балалар мен жасөспірімдердің ұйымдары арқылы жою;

2) Мектепке дейінгі тәрбие мен оқыту саласында ("Білім туралы" Қазақстан Республикасының заңының 23, 38 баптары).

Мақсаты: Мектепке дейінгі тәрбие мен оқыту жүйесін тұрақтандыру мен дамытуды қамсыздандыру.

Дамытудың негізгі бағыттары:

- халықтың барлық жігі үшін мектепке дейінгі ұйымдар көрсететін білім қызметтеріне қол жеткізуді қамсыздандыру;

- мектепке дейінгі білім ұйымдарының әртүрлі түрлерінің желісін сақтау мен дамыту және олардың жұмысын халықтың сұранымына сәйкес қамсыздандыру;

- мектепке дейінгі білімнің мемлекеттік ағарту стандарттарын бағдарламалық және оқу-әдістемелік қамсыздандыру;

- балалар бақшасына бармайтын мектеп жасына дейінгі балаларды оқыту мен тәрбиелеуде отбасыға жәрдемдесу және ата-аналарды білікті ұстаздық кеңеспен қ а м т а м с ы з е т у ;

- балалардың қабілеті мен мүддесін толық анықтау мен дамыту үшін дамушы ортаны қалыптастыруды, жаңа ұстанымды іске асыру;
- жеке тәсіл негізінде мүмкіндіктері шектеулі балалардың қабілеті мен мүддесін толық ашуға жағдай жасау;
- балаларға, оның ішінде бала бақшасына бармайтын бүлдіршіндерге көрсетілетін қосымша білім қызметтерінің тізбесін кеңейту;

К ү т і л е т і н н ә т и ж е :

- әлеуметтік қорғалмаған, тұрмысы нашар отбасылар санатына жататын балаларды анықтау механизмін әзірлеу және оларға мектепке дейінгі көлемде белгіленген білім қызметін тегін көрсету;
- мемлекеттік мектепке дейінгі ұйымдардың білім ұйымдарына баратын 5 (6) жастағы балалардың жалпы санының 75 пайызына дейін міндетті және тегін мектеп алдындағы даярлықпен қамту үлесін көбейту;
- балалар бақшасы мен мектептің сабақтастығын қамтамасыз ететін құжаттар мен материалдардың ғылыми әдістемелі кешенін әзірлеу;
- мектеп немесе балалар бақшасы базасында балаларды мектепке даярлайтын қысқаша курстарды, сондай-ақ үй жағдайында әзірлікті ұйымдастыруды тілейтін ата-аналар үшін қысқа мерзімді курстар ұйымдастыру және оны әдістемелік қамсыздандыру ;
- балаларды мектепке даярлау жөнінде ата-аналарға арналған әдістемелі құралды әзірлеу ;
- коммерциялық негізде мектепке дейінгі ұйымдар мен топтардың сан алуан түрін, олардың жұмыс режиміне сәйкес (тәулік бойы, толық емес жұмыс күні, демалыс және мереке күндері істейтін) құру жөніндегі жұмысты жандандыру;
- әртүрлі үлгідегі мектепке дейінгі ұйымдар үшін күннің үлгілік режимдерінің нұсқаларын әзірлеу ;
- мектепке дейінгі мекемелерде психологиялық-медициналық- педагогикалық қызметті ғылыми-әдістемелік қамсыздандыру бағдарламасын әзірлеу;

3) О р т а б і л і м с а л а с ы н д а

3.1) Білім мазмұнын жаңарту ("Білім туралы" Қазақстан Республикасының заңының 5, 6, 9, 12, 17, 18, 24, 33, 35, 46 баптары).

Мақсаты: мемлекеттік жалпы міндетті білім стандарттарын енгізу.

Д а м ы т у д ы н н е г і з г і б а ғ ы т т а р ы :

- білімнің барлық сатыларында мемлекеттік жалпы міндетті білім

- мемлекеттік жалпы міндетті стандарттарды толық енгізу, оларды

оқу-әдістемелік

қамсыздандыру;

- іргелендіру, технологияландыру және имандандыру негізінде білім мазмұнын жаңарту, білімге, құндылықтар жүйесі мен әлеуметтік нормаларға с ү й е н у ;

- тарих, қоғамтану, әдебиет, география білімі мен оқулықтарының мазмұнын осы ғылымдар мен отандық дәстүрлердің бүгінгі күнгі деңгейіне сәйкестікке келтіру, оқушыларды ізгіліктілік-эстетикалық және азаматтық-партиоттық тәрбиелеу міндетін іске асыру;

- мектепке дейінгі, бастауыш, негізгі және орта білім арасындағы ғылыми-әдістемелік сабақтастықты қамсыздандыру;

- барлық деңгейдегі бюджеттер мен бюджеттен тыс қаражат есебінен білім жүйесінің кітапхана қорын қалыптастыру;

- халықтың әлеуметтік-экономикалық, этно-мәдени мүддесін және Алматы қаласының артықшылықтарын бірыңғай білім саясатын іске асыру кезінде ескеру ;

- Алматы қаласы Білім департаментінің жанынан білім сапасын тексеретін мемлекеттік аттестациялық қызмет құру, білім алушыларды сапасыз білімнен қорғау механизмін іске асыру;

- білім мекемелері түлектерінің қорытынды аттестациясының объективтілігін к ө т е р у ;

- дамытушы білім принциптерін іске асыратын қосымша білім ұйымдарының әртүрлі үлгілері мен түрлерінің желісін дамыту;

- мектеп жасындағы барлық балаларды және 5 (6) жастағы балаларды міндетті мектеп алдындағы даярлықпен қамту;

- қала азаматтарының орта жалпы, бастауыш, орта, жоғары және жоғары мектептен кейінгі кәсіби білім алуына мүмкіндікті кеңейту;

- Алматы қаласының білімін кадрлардың біліктілігін арттыру және қайта даярлау жүйесі арқылы жоғары және жоғары мектептен кейінгі кәсіби білімнің үздіксіз шегінде даярланған біліктілігі жоғары педагогикалық кадрлармен қ а м т а м с ы з е т у .

3.2) "Дарынды балалар" мәселесін шешу ("Білім туралы" Қазақстан Республикасының заңының 1, 3, 4, 8, 18 баптары, ҚР Президентінің 24.05. 96 ж. N 3 0 0 2 Ө к і м і N 9 6 3 0 0 2 _).

Мақсаты: Дарынды балаларды түлету, олардың шығармашылығын көтермелеу, сондай-ақ мамандардың кең ауқымы мен жұртшылықтың назарын

дарынды балалар мәселесіне аудару үшін оңтайлы әлеуметтік-педагогикалық жағдай жасау.

Дамытудың негізгі бағыттары:

- дарынды балаға (оқушыға) өзінің жеке қасиеттерін көрсетуге мүмкіндік беретін білімнің көп деңгейлі және нұсқалы жүйесін қалыптастыру;
- дарынды балаларға рухани және тәндік дамуы, білімнің әртүрлі саласында кәсіби даярлық үшін жағдай жасау;
- "Дарынды балалар" мәліметтері банкісін қалыптастыру;
- "Дарынды балаларды" анықтайтын психологиялық-педагогикалық диагностика бойынша ғылыми-әдістемелік ұсыныстар әзірлеу;
- пәндерді тереңдеп оқытатын сыныптарда сабақ беретін педагогикалық қызметкерлердің біліктілігін арттыру, қайта даярлау және тәжірибеден өтуінің әртүрлі нысандарын жүйелі ұйымдастыру;
- "Дарынды балаларды" анықтау, оқыту және дамыту жөніндегі сынақ аландарын қалада құру;
- "Дарынды балалармен" жұмысты ұйымдастыруда дарынды балаларды анықтау, оқыту және дамыту жөніндегі бүгінгі теориялық тұжырымдамаларды басшылыққа алу.

Күтілетін нәтиже:

- дарынды балаларды тәрбиелеу, оқыту және қолдау процесін нормативтік-құқықтық, ғылыми-әдістемелік қамсыздандыру;
- дарынды балалар үшін Алматыда мектеп ашу;
- Алматы қаласының Білім департаменті жанынан "Дарын" РКӨО филиалының ғылыми-практикалық орталығын ашу;
- Алматы қаласының Білім департаменті жанынан "Дарынды балалар" жобасын іске асыру жөніндегі үйлестіру тобын құру;
- дарынды балаларды дамыту және қолдау жөніндегі мониторингтік қызметті БАК және ПКСО жанынан құру.

3.3) Оқушыларды еңбекке баулу және кәсіби бейімдеу ("Білім туралы" Қазақстан Республикасының заңының 3, 8, 14, 15, 18, 19, 20, 31, 36 баптары).

Мақсаты: Нарық экономикасына көшу жағдайында еңбекке баулу жүйесін өркендету, оқу-тәрбие процесін еңбек мәртебесін жасауға бейімдеу (оқу, қызмет көрсету, өндірістік және пайдалы).

Дамытудың негізгі бағыттары:

- нұсқаулылық пен жұмылдырушылықты көрсететін кәсіптер мен мамандықтардың жаңа жіктелісіне сәйкес жаңа оқу бағдарламасын әзірлеу, оқытудың жаңа технологиясын енгізу;
- еңбекке баулу саласында маркетингті қолданудың әдістемелік негізін әзірлеу;
- қала экономикасы мен әлеуметтік саласының ерекшелігін ескеріп оқушыларды еңбек нарығы болжамының мәліметтерімен таныстыру;
- кәсіби мектеп, кәсіби лицей базасында мектеп оқушыларын еңбекке баулуды ұйымдастыру;
- "Жалпы білім беретін мектеп - кәсіби мектеп" "Мектеп - кәсіби лицей", "Мектеп - кәсіби лицей - колледж" кешендерін құру;
- мектептегі оқу-тәрбие процесін материалдық өндіріс саласындағы еңбекке оқушылардың іштей дайындығын қалыптастыруға бейімдеу;
- электронды-есептеу және микропроцессорлық техниканы пайдалана отырып оқушыларды еңбекке баулу.

Күтілетін нәтиже:

- мектептегі еңбекке баулудың икемді жүйесін құру;
- еңбекке баулудың стандарттарын енгізу;
- қала мектептерінде кәсіби бейімдеу жұмыстары жүйесін жандандыру, кәсіби бейімдеу кабинеттерін құру;
- жалпы білім беретін оқу орындарын оқушыларға кәсіби мамандық беруге және мектеп түлектерінің болашақ мамандықтарын таңдауына бейімдеу;
- жалпы білім беретін оқу орындарының базасында бастауыш кәсіби беретін лицей түріндегі мектептерді дамыту.

4. Әлеуметтік тұрғыдан қорғалмаған балаларды қорғау саласында ("Білім туралы" Қазақстан Республикасының заңының 3, 4, 9, 13, 20, 23, 24, 31, 32, 36 баптары).

Мақсаты: мүгедек, жетім және ата-анасының қарауынсыз қалған балалардың әлеуметтік қорғалуын, олардың қалыпты өмірі мен оқуын, сапалы кәсіби даярлығы мен еңбекке орналасуын қамсыздандыратын шараларды кешенді іске асыру.

Дамытудың негізгі бағыттары:

- мүгедек, жетім және ата-анасының қарауынсыз қалған балалар туралы аудандық және қалалық мәліметтер банкін құру;

- қазақстандық азаматтар асырап алуға тиіс жетім балалар туралы мәліметтер
б а н к і н қ ұ р у ;

- жетім балалар құқын қорғау мәселесі бойынша қамқор ата-аналар мен жұмыс үшін ғылыми-әдістемелік ұсыныстар әзірлеу;

- қалада балалар мен жасөспірімдер үшін арнайы оқу-тәрбие мекемелерінің
ж е л і с і н қ ұ р у ;

- ата-аналар мен жұртшылық арасында "Балалар құқы туралы Конвенцияны" түсіндіру мен насихаттау бойынша жүйелі жұмыс ұйымдастыру;

- мүгедек балаларды түзету және оңалту жүйесін дамыту және жетілдіру;

- түзету білім беру мекемелерінің желісін дамытуға қала халқының мұқтаждығы туралы мәліметтер банкін құру;

- әлеуметтік тұрғыдан қорғалмаған, мемлекет пен қоғамның көмегі мен қолдауына өте мұқтаж балалардың толыққанды өмірі, білімі, демалысы мен денсаулығы үшін жағдай жасау;

- еңбекке баулу жүйесін әлеуметтік қорғалмаған балаларға орайластыра
о т ы р а ж е т і л д і р у ;

- ақыл-ойының дамуы кемшін балаларды бастауыш кәсіби даярлық
б а ғ д а р л а м а с ы н ә з і р л е у .

К ү т і л е т і н н ә т и ж е :

- әлеуметтік тұрғыдан қорғалмаған балаларға мемлекеттік және әлеуметтік кепілдік беру бойынша білім туралы заң нормаларын орындау;

- арнайы білім мазмұнын сапалы жаңарту;

- кеміс балалардың ерекшелігіне сәйкес түзету мектеп-интернаттарын оқулықпен және оқу-әдістемелік құралдарымен қамсыздандыру;

- жеңілдік кредит және қаржылық көмектің өзге түрін көрсету арқылы жетім балалардың оқуына әлеуметтік қолдау;

- білім мекемелерінде оқитын мүгедек, жетім және ата-анасының қарауынсыз қалған балалардың жеке және мүліктік құқығын қорғауды күшейтетін нормативтік-құқықтық актілерді күшіне енгізу;

- денсаулығының мүмкіндігі шектеулі балаларға кәсіби білім алу үшін жағдай
ж а с а у ;

- мүгедек, жетім және ата-анасының қарауынсыз қалған балаларды, жетім балалар мекемелерінің түлектерін тұрғын үй мәселесін шешу, кәсіпорындарда жұмыс орнын квоталауды енгізу.

5. Кәсіби білім саласында ("Білім туралы" Қазақстан Республикасының заңының 8, 15, 18, 21, 22, 24, 31, 32, 36, 41 баптары).

Мақсаты: еңбек нарығын мұқтажына сәйкес білікті еңбек қызметкерлері мен мамандарын (жұмысшылар мен қызметшілер) даярлауды қамтамсыз ету.

Негізгі бағыттары:

- жалпы білім беретін мектептер түлектерін кәсіби мектепте, (лицейде), колледжде және кәсіби баулудың өзге құрылымдарында оқуын жалғастыру жолымен кәсіби біліммен барынша қамту;

- еңбек нарығының мұқтажына сәйкес кәсіби білім оқу орындарын қайта құру бойынша, сондай-ақ еңбек нарығына қажет мамандық пен кәсіп бойынша салалық жалпы білім беретін мектептерде оқитындар санын көбейту жөніндегі жұмысты жалғастыру;

- акционерлік қоғам, жауапкершілігі шектеулі серіктестік және өзге заңды және жеке тұлғалардың бастауыш кәсіби білімнің мемлекеттік емес оқу орнын құруына көмектесу;

- қажет номенклатура санын қарастыра отыра, мемлекеттік тапсырыс пен экономиканың мемлекеттік емес секторының мұқтажы негізінде еңбек нарығының талабына сәйкес кәсіби білім оқу орындарында кәсіп пен мамандықтардың тізбесін құрастыру, сан-салалы аралас мамандық пен кәсіп бойынша жұмысшы мен маман даярлауды өрістету;

- кәсіби мектеп (лицей), колледж және өзге оқу кәсіби құрылымдарының оқу-материалдық базасын пайдалануды реттейтін нормативтік құжаттарды әзірлеу. Кәсіби техникалық бағыттағы салалық мектептер санын арттыру;

- кәсіби оқу орындарын жастар мен ересектерді даярлаумен, қайта даярлаумен және біліктілігін көтерумен шұғылданатын сан-салалы мекеме ретінде дамыту;

- өндірісте, курстарда және өзге кәсіби білім құрылымдарында жұмысшылар мен мамандарды даярлауды, қайта даярлауды және біліктілігін көтеруді ғылыми-әдістемелік қамсыздандыру.

Күтілетін нәтиже:

- білім қызметтері мен еңбек нарығының тепе-теңдігін қамсыздандыру;
- дәстүрлі емес оқу мәселесін шешетін жеке шағын бағдарламаны жасай отыра бастауыш кәсіби, орта кәсіби, жоғары және жоғары мектептен кейінгі кәсіби білім бойынша қалалық бағдарламалық шараларды әзірлеу және іске асыру;

- сұраным мен ұсыныстық сәйкессіздігін жоюға бағытталған бүгінгі сұранымға сәйкес қала экономикасының құрылымдық өзгерісі нәтижесінде

босаған жастар мен ересектерге кәсіби даярлықтан өту және біліктілігін арттыру
ү ш і н ж а ғ д а й ж а с а у .

6. Білімді ақпараттандыру саласында ("Білім туралы" Қазақстан Республикасының заңының 3, 8, 31, 33 баптары, ҚР Президентінің 22.09.97 ж. N №3645 Өкімі N973645_ "Қазақстан Республикасы Президентінің мемлекеттік бағдарламасы туралы: "Қазақстан Республикасындағы орта білімді а қ п а р а т т а н д ы р у ") .

Мақсаты: білім жүйесінің барлық деңгейін кезең бойынша ақпараттандыру.

Дамытудың негізгі бағыттары:

- білім сапасын бақылаудың және мониторингінің компьютерлік-тестілік, диагностикалық әдістемесін құру және пайдалану;
- білімнің компьютерлік технологиясының полифункционалдық, дидактикалық мүмкіндіктерін ескере отыра білім жүйесінің мазмұндық әдістемелік базасын жетілдіру;
- корпоративтік телекоммуникациялық желіні қашықтық оқытуды енгізу және ғаламдық Интернет жүйесіне кіру жолымен білімді ақпараттандыруды д а м ы т у ;
- білімді басқарудың ақпараттық жүйесін енгізу, жаңа ақпараттық технология негізінде даярланған жаңа құралдармен әзірлемелерді пайдалану бойынша Алматы қаласы оқу орындары мамандарын қайта даярлау мәселесін шешу;
- оқытудың төл, оқу-әдістемелік құралдарының жаңа ақпараттық технологиясын құру үшін қала мұғалімдері мен ғалымдарының шығармашылық мүмкіндігін біріктіретін әрбір оқу пәні бойынша уақытша әдістемелік ұ ж ы м д а р д ы құ р у .

К ү т і л е т і н н ә т и ж е :

- барлық жалпы білім беретін және орта арнаулы кәсіби оқу орындарын компьютерлендіру бойынша қаланың орта білімін ақпараттандыру Ба ғ д а р л а м а с ы н а я қ т а у ;
- қаланың барлық мемлекеттік ұйымдарын оларды оқыту және тәрбиелеу, білім процесін, білім экономикасын басқару үшін пайдалануға компьютерлердің бүгінгі буынымен қамсыздандыру;
- келесі кезеңнің бағдарламасын - білімге жаңа технология енгізу негізінде бүкіл оқу-тәрбие процесін компьютерлендіру;
- құрылатын бірыңғай білім стандарты жүйесінің құрылымдық толықтырушы ретінде "Жаңа ақпараттық технология негізінде орта білім жүйесінде оқу сапасын өлшемін орындау стандартының ғылыми-әдістемелік негізі" жобасын

әзірлеу және енгізу;

- әдістемелік нұсқаулықтарды, оқу бағдарлама құралдарын және өзге оқу материалдарын алдын-ала сараптан өткізу үшін Қалалық білімдегі жаңа технологиялар орталығынан тұрақты жұмыс істейтін семинар ұйымдастыру;

- Алматы қалалық білім кадрларының біліктілігін арттыру және қайта даярлау институты жанынан Алматы мұғалімдері мен ғалымдарына арналған әдістемелік құралдарды қарау үшін тұрақты жұмыс істейтін жұмыс органын құру;

7. Балалар мен жасөспірімдердің салауатты өмір салтын қалыптастыру саласында ("Білім туралы" Қазақстан Республикасының заңының 4, 8, 19, 20, 23, 30, 31, 33, 36, 37, 38, 41, 42 баптары).

Мақсаты: балалар мен оқушы жастардың денсаулығын сақтау мен түзеуге ықпал ететін механизмдер мен шарттарды жасау.

Дамытудың негізгі бағыттары:

- қаланың барлық мүдделі органдары мен қызметтерінің "Балалардың білімі мен денсаулығы" ведомствоаралық бағдарламасын әзірлеудегі іс-әрекеттерін үйлестіру;

- қаланың білім ұйымдарында салауатты өмір сүру салтын орнықтыру, олардың осы бағыттағы материалдық базасын жетілдіру;

- оқушы жастар, әсіресе тұрмысы нашар отбасылар үшін асханалар мен дәмханалар жұмысын ұйымдастыру;

- апталық оқу жүктемесін тиімсіз көбейтуді тоқтату есебінен оқитындардың жүктемесін азайту, балалар денсаулығы құндылығын мойындау, білім мазмұнының валеологиялық компонентіне назар аудару, ата-аналармен валеологиялық ағарту, табиғи сауықтыру жұмыстарын жандандыру;

- мектепке дейінгі және орта білім ұйымдарында сауықтыру жұмыстарының әртүрлі нысандарының қолдау және дамыту, табиғатқа саяхатқа шығуды дәстүрге енгізу;

- баланың тәндік, моральдік, рухани келбетіне қамқорлық жасау.

Күтілетін нәтиже:

- "Балалардың білімі мен денсаулығы" ведомствоаралық бағдарламасын Алматы қаласы Білім департаментінің аудандық бөлімдерінің, денсаулық сақтау, дене мәдениеті және спорт, туризм басқармаларының кәсіподақ және қоғамдық ұйымдардың, кәсіпорындардың бюджеттен тыс қорларының күш-жігерін

біріктіру негізінде іске асыру;

- оқушылардың, ең алдымен балалар мен жасөспірімдердің ортақ негіздегі, оның ішінде каникул уақытындағы демалу, тегін медициналық қызмет пен емделу құқығын қамтамасыз ету;

- оқушыларды мүмкіндігінше арзан және тегін нәрлі тамақпен қамсыздандыру;

- әрбір мектепке дәрігер мен медбике ставкасын енгізу, оларды балаларды сауықтыру, аурудың алдын-алу және ескерту процесіне тарту мәселесін шешу;

8. Қаланың білім жүйесін ғылыми-әдістемелік және кадрлық қамсыздандыру саласында ("Білім туралы" Қазақстан Республикасының заңының 2, 6, 8, 18, 25, 26, 27, 32, 33, 35, 36, 40, 41, 46 баптары).

Мақсаты: үздіксіз психологиялық-педагогикалық білім және кадрлардың біліктілігін арттыру жүйесін әзірлеу және құру, оны инновациялық даму режиміне көшіру.

Дамудың негізгі бағыттары:

- мемлекеттік жалпы міндетті стандарттарды ғылыми-әдістемелік қамсыздандыру, озық тәжірибені қорыту және енгізу, ғылыми-әдістемелік әдебиетті шығару;

- оқу мен тәрбиенің жаңа шетелдік және отандық педагогикалық технологияға бейімделуі бойынша сынақ базасын құру;

- мамандардың педагогикалық технологияны жаңа жетістіктері туралы білім алуға деген мұқтажын қанағаттандыру;

- ғылыми зерттеулердің, тәжірибе сынақ жұмыстарының, бағдарламалардың жобалардың ғылыми сарабын ұйымдастыру және өткізу;

- базалық оқу жоспарының аймақтық компонентін ғылыми-теориялық, оқу-әдістемелік қамсыздандыру;

- білімге ізгіліктік-этникалық сарынды енгізу;

- компьютерлік оқу бағдарламасын кезең бойынша енгізу, жаңа ақпараттық технологиялар саласында кадрларды қайта даярлау жобасын іске асыру;

- мұғалімдердің біліктілігін арттыру саласында қашықтық білім жүйесі жобасын әзірлеу;

- жаңа кәсіптер мен мамандықтар бойынша (қызмет көрсету, экология, әлеуметтік жұмыс, нарық инфрақұрылымы саласында) оқытудың құжаттамалары мен құралдарын әзірлеу;

- үлгілік жалпы білім беретін, кәсіби мектептер, лицейлер, колледждер базасында білім оқу орындары кадрларын қайта даярлау мен біліктілігін көтеруді

К ү т і л е т і н н ә т и ж е :

- "педмектеп - мектеп БАК" жүйесіндегі сабақтастық байланысты қамсыздандыру негізінде педагогикалық кадрлардың біліктілігін арттыру және қайта даярлаудың аймақтық тұжырымдамасы мен бағдарламасын әзірлеу;
- оқитын мамандар санатына сәйкес педагогикалық кадрлардың біліктілігін арттыру стандартын белгілеу;
- ақпараттық қызмет пен ақпараттық педагогикалық қызметтің компьютерлік банкісін құру ;
- қалалық қашықтық білім орталығын құру;
- қалалық білімдегі маркетинг және мониторинг жүйесін құру;
- қалалық мерзімдік педагогикалық баспасөзді шығаруды қамтамасыз ету;
- кадрлардың біліктілігін арттыру және қайта даярлау саласындағы ақылы білім қызметтерін ұйымдастыру бойынша нормативтік құжаттарды әзірлеу;
- бағдарламалы-педагогикалық құралдар мәліметтері банкін құру;
- мемлекеттік білім стандарттарын игеру бойынша практикалық педагогтарға көмек ретінде оқу-әдістемелік материалдарды әзірлеу және енгізу және оның іске асыру механизмін құру ;
- қысқа мерзімді бағдарлама бойынша жоғары және орта кәсіби білім базасында педагогикалық қызметкерлерді даярлауды ұйымдастыру;
- екінші жоғары білім алу мүмкіндігін беру.

9. Қаланың білім жүйесін басқару жөнінде

Мақсаты: басқару жүйесін оңтайландыру.

Негізгі бағыттар мен күтілетін нәтижелер:

- білім ұйымдарын лицензиялау мәселесін қаланың Білім департаментіне беру ;
- тікелей әкімшілік әдісінен басқарудың үйлестіру-бақылау әдісіне көшу негізінде білім мекемелерін басқару және өзара байланыстың жаңа жүйесін құру, жұмыстың ұйымдық-әдістемелік бағытын күшейту;
- ведомстводан тыс негізде оқыту сапасының аудиті қызметін құру;
- кәсіби білім мен кәсіби бейімдеу жұмысы қызметінің ғылыми-әдістемелік кабинетін қалпына келтіру;
- білім мекемелерінде оқу-тәрбие процесін басқару және бақылау жүйесін жетілдіру ;

К ү т і л е т і н н ә т и ж е :

- қала Әкімінің жанынан ғылым, білім және жұмыспен қамту саласындағы іс-әрекеттерді үйлестіру және шешімдерді даярлау бойынша Ведомствоаралық

10. Білімді қаржыландыру және білім ұйымдарының материалдық техникалық базасын дамыту саласында ("Білім туралы" Қазақстан Республикасының заңының 36, 40, 45, баптары).

Мақсаты: әлеуметтік-экономикалық мәселелерді шешу және нормативтік ұстанымы негізінде білім ұйымдарының материалдық-техникалық базасын дамыту;

Дамытудың негізгі бағыттары:

- білім ұйымының әрбір үлгісі мен түрі бойынша бір оқушыға, тәрбиеленушіге есептей отыра анықталған және қалыптасқан даму ерекшелігін ескеретін білім нормативтері негізінде мемлекеттік білім ұйымдарын қаржыландыруды жүргізу;

- қаланың білім жүйесіне оның басымдығын ескере отыра жыл сайын бюджеттік қаржы бөлу және бекітілген қаржы нормаларымен қамсыздандыру;

- кәсіби білімнің мемлекеттік оқу орындарының көп желілі жүйесін енгізу;

- білім берудің бәсекелілігі негізінде кәсіби оқу орындары кадрларын даярлау үшін қалада мемлекеттік білім тапсырысын қалыптастыру және орналастыру, осы қызметтер бойынша мемлекеттік сатып алуды жүргізу кезінде жариялылықты сақтау;

- орта жалпы білім базасында білім алған тұлғаларға кәсіби білім алу үшін жеке білім кредиттерін, несиелер мен гранттарды енгізу;

- мемлекеттік білім ұйымдарының қаржыландырудың салыстырмалы нормаларын олардың мәртебесін ескере отырып енгізу, толық немесе ішінара өзін-өзі қаржыландыруға көшуге дайын мектепке дейінгі ұйымдарға қаржылық және өзге де қолдауды көрсету;

- жазғы кезеңде балалар мен жасөспірімдердің демалысын, емделуін және жұмыспен қамту ұйымдарын бюджеттен жыл сайын қаржыландыруды қамтамасыз ету;

- халықтың тығыздығына байланысты және қала аумағында білім ұйымдарының орналасу ерекшелігін ескере отырып, ҚР Үкіметі бекіткен білім ұйымдары желісінің кепілді нормативін іске асыру;

- құрылтайлық шарт негізінде білім ұйымдарының жедел басқаруына коммуналдық объектілер беру және олардың қызметіне коммуналдық меншікті басқару органдары мен қаланың әртүрлі бақылаушы органдарының араласуына жол бермеу;

- білімнің коммуналдық объектілерін білімді басқару органдарының міндетті қатысуымен және осындай объектілерді жалгерлердің мүмкіндігінше білім

қызметін немесе білімге қызмет көрсететін ұйымның қызметін сақтауы арқылы
ж а л ғ а б е р у ;

- қаланың барлық мемлекеттік білім ұйымдарын бүгінгі компьютерлік техникамен және бағдарламалармен қамсыздандыру;

- интернаттардың, балалар үйлерінің түлектерін нәрлі және сапалы тамақтандыруды қамсыздандыру, осындай мекемелер үшін азық-түлік тағамдарын мемлекеттік тапсырысын ұйымдастыруды білімді басқару
о р г а н д а р ы н а б е р у ;

- интернаттардың, балалар үйлері түлектерінің қалалық көлікте жүру үшін жеңілдік енгізу және қала шетіндегі бос демалыс лагерлерін, интернаттардың және балалар үйлерінің балансына беру;

- еңбек ұжымына мүлікті сенімдік басқару шарты негізінде беру арқылы немесе сатып алу құқығындағы мүліктік жалдау арқылы жекешелендірудің басым формасын қарастыратын мектепке дейінгі және кәсіби білім объектілерін жаңарту бойынша нормативтік-құқықтық механизмді енгізу;

- босаған ғимараттардың және коммуналдық меншіктің жаңа құрылыс есебінен білім оқу орындарының материалдық-техникалық базасын нығайту;

- білім мекемелерін жаңа қондырғымен, компьютерлік техникамен және оқудың басқа да құралдарымен нормативтік қажеттілікке дейін жабдықтау.

К ү т і л е т і н н ә т и ж е :

- қаржы қызметі органдарына бақылау міндетін қалдыра отыра қалалық білім департаментінің құзыретіне мемлекеттік мектепке дейінгі ұйымдарды және кәсіби білім ұйымдарын қаржыландыру және шығындарын жоспарлау мәселесін
б е р у ;

- мектеп алдындағы дайындықты жүргізетін және тұрмысы нашар отбасылар балалары үшін ұйымдастырылған мемлекеттік мектепке дейінгі ұйымдарды мемлекеттік мекеме мәртебесіне көшіру;

- мектепке дейінгі ұйымдардың 5 жасқа дейінгі бір тәрбиеленушісі үшін ата-аналар төлемінің есептемелік көрсеткіштерін төмендету бағытына қарай
р е т т е у ;

- бастауыш кәсіби білімнің мемлекеттік оқу желісінің дамуын және онда бюджет есебінен орта кәсіби білім - мемлекеттік тапсырыс бойынша оқитындардың санын көбейту, осы мәселе бойынша 2001-2005 жылдарға арналған қаланы әлеуметтік-экономикалық дамытудың индикативтік жоспарын
қ а й т а қ а р а у ;

- оқу орындарының ғимараттары мен мүлігін жалға беруге және алынған қаражаттар білім мекемесінің оқу материалдық базасын нығайту үшін пайдалануға рұқсат ету құқығын қалалық білім беру департаментіне беру туралы

ш е ш у ;

- тұрмысы нашар отбасылардың балалары үшін жалпы білім беретін
мектеп - интернат ашу ;

- қаланың әрбір ауданында әлеуметтік қорғалмаған отбасылар үшін мемлекеттік мектепке дейінгі мекемелер ұйымдастыру;

а - жетім балалар, жетім балалар мекемелері түлектері үшін жасөспірімдер үйін ш ү ;

- жалпы білім беретін мекемелердің мемлекеттік желісін сақтау және дамыту және оларды қала халқының мұқтажына сәйкес келтіру;

- жақын уақытта аяқ-қолы тартылатын балаларға арналған арнайы мектеп-интернат ғимаратының құрылысын аяқтау;

- кәсіби мектептер (лицейлер), колледждер оқу шеберханасы базасында оқу жиһазын, құралдарын шығаруды ұйымдастыру;

11. Жұмыс берушілер мен өзге әлеуметтік әріптестермен өзара іс-қимыл саласында.

Мақсаты: білім ұйымдарының жұмыс берушілер мен өзге әлеуметтік әріптестермен тікелей байланысын қамсыздандыру.

Негізгі бағыттары:

- білім, еңбек және жұмыспен қамту органдарының, өнеркәсіп және кәсіпкерлер одағының, Қазақстан Кәсіподақтары федерациясының және өзге әлеуметтік әріптестердің, жұмысшылар мен мамандардың даярлығын дамыту және біліктілігін арттыру жүйесін еңбек нарығындағы қажеттілікке сәйкес кадрлармен қамсыздандыру, дамыту жөніндегі 2000-2004 жылдардағы мерзімге арналған бірлескен іс-әрекет бағдарламасы мен шараларын әзірлеу;

- тең негізде бүкіл әлеуметтік әріптестермен еңбек нарығын болжау мәселесі бойынша зерттеулерді ұйымдастыру және кадрларға болашақ қажеттілік туралы бүкіл мүдделі тараптардың ақпараттандырылуын жүйелі іске асыру;

- барлық мүдделі мемлекеттік немесе мемлекеттік емес құрылымдардағы кәсіби бейімдеудің мемлекеттік қоғамдық қызметін құру.

К ү т і л е т і н н ғ а т и ж е :

- білім қызметі мен еңбек нарығын шендестіру;

- білім ұйымдарының түлектерін еңбекке орналасуына жағдай жасау;

3. Қ о р ы т ы н д ы

Мәслихаттың білім және ғылым жөніндегі тұрақты депутаттық тобы құрған жұмыс тобы әзірлеген Алматы қаласындағы білімді дамытудың кешенді бағдарламасының негізгі бағыттары Алматы қаласының білім жүйесінің "Білім

туралы" Қазақстан Республикасының заңын іске асырылуына бағытталған шаралардың орындалуына орайластыра отырылып талданды.

Ұсынылған негізгі бағытта қаланың білім жүйесін дамытуға бағытталған қолданымдағы жоспарлар мен шараларды қазіргі жағдайда шешілуге тиіс бұл жүйенің өзекті міндеттерін ескере отырып жасалды. Негізгі бағыттардың мәліметтерін іске асыру бірінші кезектегі, сондай-ақ білімнің кейбір ұзақ мерзімді мәселелерін қойылған міндеттерді шешуге барлық мүдделілердің белсенді қатысуымен іске асыруға мүмкіндік береді. II-сайланған Алматы қалалық Мәслихаты V-сессиясының төрағасы II-сайланған Алматы қалалық Мәслихатының хатшысы

II-сайланған Алматы қалалық
Мәслихатының 2000 жылғы
2 маусымдағы шешіміне
N 2 қ о с ы м ш а

Алматы қалалық Мәслихатының ҚР Парламентіне, ҚР Үкіметіне
және ҚР Білім және ғылым министрлігіне ҚР заңдары мен
нормативтік актілері бойынша ұсыныстары

Қазақстан Республикасының Парламентінен сұралсын:

1. Қазақстан Республикасының төмендегі заңдарын әзірлеу және қабылдау:

- б а л а қ ұ қ ы т у р а л ы ;
- кәсіби білім және кәсіби оқыту туралы;
- халықтың тұрмысы нашар жіктері үшін жұмыс орнын квоталау туралы.

2. Кадрларды пайдалануда жұмыс берушілердің рөлі мен жауапкершілігін қарастыратын "Әлеуметтік әріптестік туралы" Қазақстан Республикасының заңының жобасына толықтыру енгізу.

3. Қолданымдағы мына заңдарға өзгерістер мен толықтыру енгізу:

1) Қазақстан Республикасы Президентінің "Лицензияландыру туралы" 1995 жылғы 17 сәуірдегі NN2201 заң күші бар Жарлығына (Қазақстан Республикасы Жоғары Кеңесінің ведомстволары, 1995 ж.). Осы заңның 10 бабы мына редакцияда жазылсын: "Мектепке дейінгі, жалпы орта, кәсіби білімнің барлық деңгейінде (деңгей сатыларында) білім бағдарламаларын іске асыратын және нақты кәсіп, мамандық, оқыту үлгісі мен орта жалпы білімнің сатыларына және кәсіби біліктілік деңгейіне сәйкес диплом, аттестат, куәлік, сертификат және өзге құжатты беру құқығымен кәсіби даярлықты (оқытуды) жүргізетін білім ұйымдарының және өзге де оқу-өндірістік құрылымдардың, сондай-ақ дәстүрлі емес білімнің мектепке дейінгі және мектептен тыс ұйымдарының қызметі".

2) Қазақстан Республикасының "Білім туралы" заңына. 12 баптың 3 тармағы (

1 тармақшасы) мына редакцияда жазылсын: "1) бастауыш жалпы, негізгі жалпы немесе орташа жалпы және бастауыш кәсіби білім немесе кәсіби даярлық (оқыту) беретін, сондай-ақ мектепке дейінгі және мектептен тыс ұйымдарға - облыстардың, республикалық бағыныстағы қалалар мен астананың білім басқармалары (департаменттері)".

Бұл "Білім туралы" жаңа Заңның 24 бабының 6 тармағына сәйкес келеді және Республиканың азаматын кәсіби білім, кәсіби даярлау (оқыту) сапасы бойынша қ о р ғ а й д ы .

3) Президенттің заң күші бар 1995 жылғы 19 маусымдағы N 2335 "Мемлекеттік кәсіпорын туралы" заңына. (Қазақстан Республикасы Жоғары Кеңесінің ведомстволары, 1995 ж. N№9-10).

21 бап "Кәсіпорынның жарғылық, резервтік және кәсіби оқыту құралдары" болып айдарлансын. Осы бапқа мына редакциядағы тармақ қосылсын: " кәсіпорын жалақы қорының 1 пайызы көлемінде кәсіби білім және кәсіби білім даярлау (оқыту) қорын құруға міндетті, ол тек білім ұйымдарымен шарт бойынша кадрларды даярлау, қайта даярлау және біліктілігін көтеру үшін ғана пайдаланылады, басқаша жағдайда кәсіби білім және кәсіби білім даярлау (оқыту) қ о р ы н а а л ы н а д ы .

3 тармақ 4 тармаққа өзгертілсін.

Заңның осы қағидасы азаматтардың әлеуметтік қорғалуын, олардың кәсібилігін (құзыретін) көтеруді қамтамасыз етеді.

4) Қазақстан Республикасы Президентінің "Салықтар және бюджетке басқа да міндетті төлемдер туралы" 1995 жылғы 24 сәуірдегі N№2335 Жарлығына (Қазақстан Республикасы Жоғары Кеңесінің ведомстволары, 1995 ж. N 3).

34 баптың 1 тармағының 3 тармақшасындағы "Алынған кірістер бойынша" сөздерден кейін "өндірістік-шаруашылық және білім қызметінен түскен, с о н д а й - а қ . . . а л ы н ғ а н " ;

б т а р м а ғ ы н д а :

бірінші азат жолдан кейін "қайырымдылықпен шұғылданатын" сөзінен кейін "білім берумен" сөзі қосылсын;

- мына мазмұндағы в), г) және д) азат жолдарымен толықтырылсын:

в) "жұмысшылар мен мамандарды даярлауға және қайта даярлауға және біліктілігін көтеруге жұмсалынған қаражаттың";

г) "оқушылар мен студенттердің кәсіби практикасын жүргізуге жұмсалынған қ а р а ж а т т ы ң " ;

д) "мектеп оқулықтары мен оқу құралдарының, сондай-ақ мектепке дейінгі білім ұйымдары, орта жалпы білім, кәсіби мектептер (лицейлер), колледждер мен жоғары оқу орындарына арналған оқулықтардың импорты".

Қазақстан Республикасының Үкіметінен сұралсын:

1. 2001-2005 жылдардағы мерзімге арналған кәсіби білімді (бастауыш және орта) дамытудың мемлекеттік бағдарламасын әзірлеу.

2. Үкіметтің 1999 жылғы 7 желтоқсандағы №1876 "Білім ұйымдарының қызметкерлеріне ауылды жердегі жұмыс, экологиялық апат аймағында тұрғандығы, оқу кабинеттерінің жетекшілігі, сынып жетекшілігі, пәндерді тереңдетіп оқытқандығы үшін үстеме мен басқа да төлемдер туралы" қаулысының күшін толығымен жою.

№1876 қаулы мұғалімдердің орташа жалақысын 15-20 пайызға азайтқандықтан олардың ренішін туғызды. Енгізілген өзгеріс осы қаулының күшін уақытша тоқтатты. Алайда бұл өзгеріс педагогтардың барлығына бірдей қолданылмады.

3. Қазақстан Республикасының Үкіметінің қаулысымен Қазақстан Республикасының "Білім туралы" заңының тиісті баптарын іске асыруға бағытталған бірқатар нормативтік актілерді бекіту:

1) Тиісті үлгідегі білім ұйымдары туралы үлгі ереже ("Білім туралы" ҚР заңының 9 бабы, 3 тармағы);

2) Мемлекеттік білім ұйымдарының ерекше мәртебесі туралы ереже (9 бап, 6 тармақ);

3) Мемлекеттік білім тапсырмасын анықтау тәртібі (31 бап 2 тармақ), мұнда тапшы еңбек қызметкерлерінің (жұмысшы, қызметші және маман) даярлау қамтылады:

- бюджеттік сала ұйымдары;

- шағын бизнестің, экономика мен әлеуметтік саланы дамытудың басым бағыттарының мемлекеттік бағдарламасын орындау;

- акцияларының мемлекеттік пакеті 51 пайыз және одан жоғары кәсіпорындар.

Қалған кәсіпорындар, ұйымдар бойынша, оның ішінде бірлескен шет ел инвесторларымен мемлекеттік тапсырыс шартпен анықталады.

4) мемлекеттің азаматтардың жекелеген санаттарына (жетім, ата-анасының қарауынсыз қалған, ақыл-ойы кеміс, мүгедек, жастайынан мүгедек және көпбалалы отбасылар балалары мен азаматтардың заңмен анықталатын өзге де санаттары) олар білім алған кезеңде мемлекет көрсететін әлеуметтік көмек көлемінің көздерін анықтау тәртібі (4 бап 5 тармақ).

5) Оқушылардың кәсіби практикасын өткізу тәртібі (15 бап).

6) Бюджеттен қаржыландыратын мемлекеттік білім ұйымдары қызметкерлерінің жалақысы туралы ереже (40 бап 1 тармақ).

7) Мемлекеттік білім ұйымдары педагогикалық қызметкерлерінің біліктілігін жұмыстан қол үздіре отырып көтеру туралы ереже (40 бап 3 тармақ).

8) педагогикалық қызметкерлердің демалысы туралы ереже (41 бап 3 тармақ).

9) Бір оқушыны қаржыландыру нормативі (43 бап 4 тармақ).

10) Сырттай нысанда және оқытудың қашықтық әдісімен оқитындар үшін жеңілдік жөніндегі ереже.

11) Мына ұсыныстар қаралсын:

- бюджеттік қаражат есебінен оқитын бір оқушыға шаққандағы коммуналдық қызметті тұтыну нормасын көбейту туралы;

- оралман-балалар үшін олардың даярлық және даму деңгейіне сәйкес мектеп ашу және түзетілмелі оқу жоспары мен бағдарламасы бар арнайы сыныптарды бюджеттен қаржыландыру туралы.

Қазақстан Республикасының Білім және ғылым министрлігінен төмендегі нормативтік құжаттарды белгіленген тәртіппен бекітуді жеделдету сұралсын:

1. Жаңа базалық оқу жоспары (оқу жоспарының үлгісі):

1) Орта жалпы білім беретін мектептің жоғары баспалдағы төрт бағытта: гуманитарлық, жаратылыс-ғылыми, физика-математика және кәсіби;

2) Гимназиялар мен лицейлер, 1-11 сыныптарда жекелеген пәндерді тереңдетіп оқытатын арнайы мектептер;

3) Бастауыш кәсіби білім оқу мерзімінде:

- 2-3 жыл - кәсіби мектеп (9 сынып базасында);

- 3-4 жыл - кәсіби лицей (9 сынып базасында);

- 6 айдан 2 жылға дейін білім мектебінің жоғары сатысы базасында;

- 1 айдан 6 айға дейін - курстық даярлау, жұмыссыздарды қайта оқыту.

4) орта кәсіби білім оқу мерзімінде:

- 3-4 жыл - колледждер, училищелер (9 сынып базасында);

- 2-2 жыл 10 ай - колледждер, училищелер (жоғары мектеп базасында).

2. Барлық үлгідегі және атаудағы білім ұйымдары туралы ереже.

3. Өндірісте, оқу-өндіріс комбинатында, оқу орталығында, курстарда және жұмысшыларды даярлайтын өзге де оқу-өндірістік құрылымдардағы кәсіби оқу т у р а л ы е р е ж е .

4. Әртүрлі білім бағдарламаларын іске асыратын бастауыш және орта кәсіби білім оқу орындары туралы.

5. Білім ұйымының кеңесі, қамқоршылар кеңесі, педагогикалық (әдістемелік) кеңес, жалпы жиналыс және мемлекеттік білім ұйымын алқалық басқарудың өзге де нысандары туралы ереже.

6. Білім ұйымдарының барлық түрі бойынша үлгілік штаттық кесте.

7. Аудандық (қалалық) білім басқармалары органдары туралы үлгілік ереже.

8. Білім ұйымының әрбір түрі мен үлгісі және әрбір кәсіп (мамандық) бойынша бір оқушыға, тәрбиеленушіге шаққандағы оқытуды қаржыландыру(

т ө л е м)

н о р м а т и в т е р .

9. Негізінен жұмыс берушілер қатарынан комиссияның тәуелсіз құрамын қарастырылатын қорытынды білікті емтихан жүргізу және диплом жобаларын қорғау туралы нұсқау .

10. Бастауыш және орта кәсіби білім оқу орындарының республикалық оқу-әдістемелік бірлестіктері туралы ереже, сол арқылы қаржыландыру механизмін анықтау .

11. Мемлекеттік білім мекемелері қызметкерлерінің біліктілігін көтеру туралы ереже, сол арқылы қаржыландыру механизмін анықтау.

II-сайланған Алматы қалалық

Мәслихаты

V-сессиясының

төрағасы

II - с а й л а н ғ а н

А л м а т ы

қ а л а л ы қ

М ә с л и х а т ы н ы ң

хатшысы